

На основу члана 104. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“, број 88/2017, 27/18- други закони, 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023, 19/2025) , члана 2. став 3. Уредбе о критеријумима за доношење акта о мрежи јавних предшколских установа и акта о мрежи јавних основних школа („Службени гласник Републике Србије“, број 21/2018), члана 37. став 1. тачка 6) Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“ број 5/2019), Скупштина града Ваљева на седници одржаној дана -----2025. године донела је

ОДЛУКУ
О МРЕЖИ ЈАВНИХ ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА НА ТЕРИТОРИЈИ
ГРАДА ВАЉЕВА

Члан 1.

Овом одлуком утврђују се број и просторни распоред јавних предшколских установа, седиште и издвојена одељења –објекти предшколске установе или други простор за обављање делатности васпитања и образовања деце предшколског узраста од шест месеци до поласка у основну школу на територији града Ваљева.

Члан 2.

Делатност васпитања и образовања деце предшколског узраста од шест месеци до поласка у основну школу на територији града Ваљева обављаће Предшколска установа "Милица Ножица" Ваљево ул. Владе Даниловића бр.9. (у даљем тексту: Предшколска установа).

Члан 3.

Мрежу јавних предшколских установа чине:

- објекти у седишту и издвојеним одељењима Предшколске установе,
- други прилагођени, привремено уступљени простори за обављање делатности припремног предшколског програма и васпитно-образовног рада са децом на дужем болничком лечењу,
- објекти за припрему хране, прихватне и сопствене кухиње.

Члан 4.

Мрежу јавних предшколских установа чине:

а) објекти у седишту и издвојеним одељењима Предшколске установе

Редни број	Назив објекта	Година изградње	Површина објекта (м ²)	Површина дворишта (м ²)	Адреса
1.	"Звончић"	1963	931м ²	3718м ²	Ул. Владе Даниловића бр.9
2.	"Хајди"	1982	1.069м ²	2.514м ²	Ул Хајдук Велькова бр. 19
3.	"Бамби"	1978	1.429м ²	3636м ²	Нас.Ослоб.Ваљева бб
4.	"Колибри"	1983	1.069м ²	4.961м ²	Ул. Стевана Бороте бб
5.	"Наша радост"	1974	1.395м ²	9.400м ²	Нас. М. Бјелице бб
6.	"Пчелица"	1979	1.069м ²	1.700м ²	Пети Пук бб
7.	"Бубамара"	2006	697,21м ²	9.040м ²	Ул. Подгорска бб
8.	"Др М.Ступар"	/	467м ²	851м ²	Ул Синђелићева 50
9.	"Видра"	2013	2.691м ²	939м ²	Ул. Суворорска бб
10.	"Каменица"	1994	508м ²	2.051м ²	Ваљевска Каменица бб
11.	"Бранковина"	1994	508м ²	/	Бранковина бб
12.	"Мали Принц"	2023	1.106,99 м ²	492 м ²	Ул. Др Питовића 6
13.	"Палчица"	2023	1.709,52 м ²	4365 м ²	Ул. Филипа Књајића бр. 1Б
14.	"Лане"	2025	1393,60 м ²	/	Насеље ослободиоци Ваљева бб
	УКУПНА ПОВРШИНА		16.043,32 м ²		

б) други прилагођени, привремено уступљени простори за обављање делатности припремног предшколског програма и васпитно-образовног рада са децом на дужем болничком лечењу:

Ред број	Назив објекта	Седиште и адреса	Издвојено одељење	Површина у м ²	Укупна површина
1.	Прва основна школа	Ваљево	Златарић	20м ²	20м ²
2.	ОШ "Сестре Илић"	Ваљево	/	35м ²	35м ²
3.	ОШ "Нада Пурић"	Ваљево	/	35м ²	35м ²
4.	ОШ "Владика Николај Велимировић"	Ваљево	Пауне Белошевац	42 м ² 36м ²	78м ²
5.	ОШ "Стеван Филиповић"	Дивци	Рабровица В.Лозница Кланица	35м ² 15м ² 30м ²	80м ²
6.	ОШ "Свети Сава"	Попучке		48м ²	48м ²
7.	Објекат некадашње МЗ „Ставе“	Ставе		25 м ²	25 м ²
8.	ОШ "Илија Бирчанин"	Ставе	Причевић	15м ²	15м ²
9.	ОШ "Драгољуб Илић"	Драчић	Жабари Пријездић	30м ² 35м ² 20м ²	85м ²
10.	ОШ "Здравко Јовановић"	Поћута	Стубо	20м ² 15м ²	35м ²
11.	ОШ "Прота Матеја Ненадовић"	Бранковина	Јошева Бабина Лука Гола Глава	30м ² 20м ² 16м ²	66м ²
12.	ОШ "Милован Глишић"	Ваљевска Каменица	Буковица	15м ²	15м ²
13.	Општа болница	Ваљево		30м ²	30м ²
	Укупна површина			567м ²	567м ²

в) Објекти за припрему хране, прихватне и сопствене кухиње:

1. Централна кухиња ,
2. Прихватне кухиње у објектима,
3. Сопствене кухиње у објектима:

Редни број	Назив објекта	Површина објекта (м ²)	Адреса
1.	"Централна кухиња"	992 м ²	Ваљево, Нас. М. Бјелице бб
2.	"Звончић" (дистрибутивна)	36 м ²	Ул. Владе Даниловића бр.9
3.	"Хајди" (дистрибутивна)	64 м ²	Ул Х.ајдук Вељкова бр. 19
4.	"Бамби" (дистрибутивна)	42 м ²	Нас.Ослоб.Ваљева бб
5.	"Колибри" (дистрибутивна)	64 м ²	Ул. Стевана Бороте бб
6.	"Наша радост" (дистрибутивна)	60 м ²	Нас. М. Бјелице бб
7.	"Пчелица" (дистрибутивна)	35 м ²	Пети Пук бб
8.	"Бубамара" (дистрибутивна)	33 м ²	Ул. Подгорска бб
9.	«Др Михаило Ступар» (дистрибутивна)	18,5 м ²	Ул Синђелићева 50
10.	«Видра» (дистрибутивна))	50 м ²	Ул. Суворорска бб
11.	«Бранковина» (сопствена к.)	24 м ²	Бранковина
12.	«В. Каменица» (сопствена к.)	24 м ²	Ваљевска Каменица
13.	„Мали Принц“ (дистрибутивна)	16,92 м ²	Ул. Др Питовића бр. 6
14.	„Палчица“ (дистрибутивна)	23,27 м ²	Ул. Филипа Кљајића бр. 1Б
15.	„Лане“ (дистрибутивна)	37,88 м ²	Насеље ослободиоци Ваљева бб
	УКУПНА ПОВРШИНА	1.520,57 м ²	

Члан 5.

Саставни део ове одлуке чини Елаборат о мрежи јавних предшколских установа на територији града Ваљева за период од радне 2025/2026.-2029/2030. године.

Члан 6.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева".

СКУПШТИНА ГРАДА ВАЉЕВА
Број: 012-56/2025-09

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА ВАЉЕВА
Др Слободан Гвозденовић

Образложење

Правни основ за доношење ове одлуке садржан је у члану 104. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, број 88/2017, 27/18 (I)- други закон, 27/18 (II)- други закон, 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023, 19/2025), члану 2. став 3. Уредбе о критеријумима за доношење акта о мрежи јавних предшколских установа и акта о мрежи јавних основних школа („Сл. гласник РС“, број 21/2018) и члану 35. став 1. тачка 6) Статута града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" број 1/17- пречишћен текст).

Чланом 104. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања прописано је да акт о мрежи предшколских установа и акт о мрежи јавних основних школа доноси скупштина јединице локалне самоуправе на основу критеријума које утврди Влада.

Чланом 2. став 3. Уредбе о критеријумима за доношење акта о мрежи јавних предшколских установа и акта о мрежи јавних основних школа прописано је да акт о мрежи јавних предшколских установа, уважавајући циљеве и принципе предшколског васпитања и образовања и потребу оптималног коришћења расположивих ресурса у установи и локалној заједници, доноси скупштина јединице локалне самоуправе, у складу са географским, демографским, културним, економским, еколошким и другим карактеристикама.

Чланом 35. став 1. тачка 6) Статута града Ваљева, прописано је да Скупштина града доноси прописе и друге акте.

РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ И ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЕШЕЊА

Скупштина града Ваљева донела је Одлуку о мрежи предшколских установа на територији града Ваљева ("Службени гласник града Ваљева", број 4/19 и 5/23 свеска 3) за период 2019/2020.-2023/2024. Како је истекао период за који је донета предметна Одлука а с обзиром на чињеницу да је у плану скори завршетак радова на новом објекту - вртићу за обављање делатности предшколског васпитања и образовања, неопходно је донети Одлуку о мрежи јавних предшколских установа за следећи период 2025/2026.-2029/2030. године.

Одлука о мрежи јавних предшколских установа на територији града Ваљева, предложена је на основу критеријума прописаних чланом 2. Уредбе о критеријумима за доношење акта о мрежи јавних предшколских установа и акта о мрежи јавних основних школа ("Службени гласник РС, бр. 21/2018) уз поштовање специфичности подручја града Ваљева.

Предложеном мрежом јавних предшколских установа обезбеђује се:

- једнако право и доступност свих облика предшколског васпитања и образовања, без дискриминације и сегрегације по било ком основу, оптимално коришћење расположивих ресурса у установи и локалној заједници, у складу са

географским, демографским, културним, економским, еколошком и другим карактеристикама дате локалне средине.

- потпуни обухват деце одговарајућег узраста за похађање обавезног програма припреме детета пред полазак у школу, односно припремни предшколски програм који траје најмање девет месеци,

- најмање једна јавна предшколска установа у граду

- целисходно формирање васпитних група, у складу са законом

- исказане потребе породица за програмима предшколског васпитања и образовања, у различитом трајању (у целодневном, полудневном и вишедневном трајању) и другим облицима рада и услуга,

- уважавање специфичности локалне традиције, национално мешовитих подручја и подручја насељених националним мањинама, као и њиховог Уставом загарантованог права на предшколско васпитање и образовање на језику националне мањине.

На основу Закона о основама система образовања и васпитања, Закона о предшколском васпитању и образовању и Уредбе о критеријумима за доношење акта о мрежи јавних предшколских установа и акта о мрежи јавних основних школа, мрежу јавних предшколских установа чини Предшколска установа "Милица Ножица" Мрежу Предшколске установе чини 14 наменски грађених објеката у седишту и издвојеним одељењима за боравак деце и остваривање делатности предшколског васпитања и образовања узраста од 6 месеци до поласка у основну школу, 21 друга прилагођена, привремено уступљена простора и издвојено одељење за обављање делатности припремног предшколског програма (ППП), васпитно-образовног рада са децом на дужем болничком лечењу и објекти за припрему хране .

ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВЕ ОДЛУКЕ, ОДНОСНО ПРОЦЕНА ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ЕФЕКТА

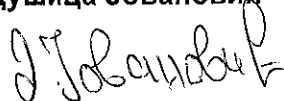
За спровођење ове Одлуке није потребно обезбедити додатна средства у буџету града Ваљева за 2025. годину. Средства за ове намене ће се за наредне две године планирати у буџету града Ваљева у складу са лимитом на основу Упутства за припрему буџета града Ваљева.

У складу са напред наведеним предлаже се доношење одлуке у датом тексту.

ПРЕДСЕДНИК

Комисије за израду нацрта акта
о мрежи јавних предшколских установа

Душица Јовановић

**ЕЛАБОРАТ О МРЕЖИ
ЈАВНИХ ПРЕДШКОЛСКИХ
УСТАНОВА НА
ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА
ВАЉЕВА ЗА ПЕРИОД
ОД РАДНЕ
2025/2026. - 2029/2030.
ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ

1. Увод	3
1. 1 Правни основ.....	4
1. 2 Извор података.....	4
1. 3 Критеријуми и принципи акта о мрежи јавних предшколских установа.....	5
2. Профил јединице локалне самоуправе (ЈЛС)	6
2. 1 Географски подаци.....	6
2. 2 Демографски подаци.....	6
2. 3 Основни подаци о граду Ваљеву, становништву, старосним групама и полу.....	7
2. 4 Показатељи природног кретања.....	9
2. 5 Образовна структура становништва према полу и стручној спреми, по Попису од 2022. године.....	10
2. 6 Унутрашње миграције становништва.....	12
2. 7 Стање привреде и перспектива економског развоја.....	12
2. 8 Локална традиција и установе културе, уметности и спорта.....	16
3. Предшколске установе	17
3. 1 Историјски осврт на развој предшколског васпитања и образовања у граду Ваљеву.....	17
3. 2 Приказ мреже јавних предшколских установа.....	20
3. 2. 1 Објекти у седишту и издвојеним одељењима Предшколске установе.....	24
3. 2. 2 Други прилагођени, привремено уступљени простори за обављање делатности припремног предшколског програма (ППП) и васпитно-образовног рада са децом на дужем болничком лечењу.....	25
3. 2. 3 Објекти за припрему хране, прихватне и сопствене кухиње.....	26
3. 3 Број деце уписане у јавну предшколску установу.....	28
3. 3. 1 Подршка деци из осетљивих друштвених група.....	28
3. 3. 2 Број уписане деце у целодневном боравку према капацитету Предшколске установе.....	31
4. План развоја мреже јавних предшколских установа	32
5. Закључак	33

1. Увод

Циљ израде овог Елабората је да буде стручна и информациона подлога за доношење Одлуке о мрежи јавних предшколских установа на територији града Ваљева. Нова мрежа јавних предшколских установа треба да допринесе даљем развоју и унапређењу процеса образовања и васпитања а у складу са општим и посебним циљевима и стандардима, који су за ову област одређени Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС” број 88/17, 27/18 (I) – др.закон и 27/18 (II) –др.закон, 10/19, 6/20, 129/21, 92/23 и 19/25), Законом о предшколском васпитању и образовању (“Службени гласник РС” број 18/10, 101/17, 113/17 –др. закон, 95/18 – др. закон, 10/19, 86/19 – др.закон, 157/20 –др.закон, 123/21 –др.закон и 129/21) и Стратегијом развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030 године (“Службени гласник РС” број 63/2021).

На основу члана 104. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања Влада Републике Србије донела је Уредбу о критеријумима за доношење акта о мрежи јавних предшколских установа и акта о мрежи јавних основних школа. Уредба је донета на седници Владе од 16.марта 2018. године и објављена у „Службеном гласнику РС”, број 21/18 од 19.03.2018. године.

Даном ступања на снагу ове Уредбе престала је да важи Уредба о критеријумима за доношење акта о мрежи предшколских установа и акта о мрежи основних школа („Службени гласник РС”, број 80/10). У складу са чланом 104. став 3. акт о мрежи јавних предшколских установа доноси скупштина јединице локалне самоуправе.

Члан 104. Закона прецизира да акт о мрежи јавних предшколских установа представља плански акт којим се планира њихов просторни распоред према врсти и структури. Ово је веома важно нагласити јер у суштини значи да акт није само попис тренутног стања јавних установа на територији одређене јединице локалне самоуправе, већ и покушај да се предвиди постојање и распоред неких будућих установа, узимајући у обзир утврђене потребе за њиховим оснивањем у складу са демографском сликом, односно планом развоја одређене јединице локалне самоуправе. Овде се ствара могућност да се акт о мрежи јавних предшколских установа повеже са другим важним развојним документима ЈЛС какви су на пример Генерални урбанистички планови.

1. 1 Правни основ

Одлуком о мрежи јавних предшколских установа са седиштем на територији града утврђује се број и просторни распоред објеката који испуњавају услове за обављање предшколског васпитања и образовања.

Одлука је сачињена на основу важећих прописа који непосредно регулишу област предшколског васпитања и образовања као и поједине његове делове:

- Закон о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС" број 88/17, 27/18 - други закон, 27/18 (II) - други закон, 10/19, 6/20, 129/21, 92/23 и 19/25);
- Закон о предшколском васпитању и образовању ("Службени гласник РС" број 18/10, 101/17, 113/17 – др. закон, 95/18 – др. закон, 10/19, 86/19 – др. закон, 157/20 – др. закон, 123/21 – др. закон и 129/21);
- Закон о националним саветима националних мањина ("Службени гласник РС" број 72/09, 20/14-одлука УС РС, 55/14, 47/18);
- Закон о финансијској подршци породици са децом ("Службени гласник РС" број 113/17, 50/18, 46/21- одлука УС РС, 51/21- одлука УС РС, 53/21- одлука УС РС, 66/21, 130/21, 66/22 и 43/23- одлука УС РС);
- Правилник о општим основама предшколског програма ("Службени гласник РС-Просветни гласник РС", број 14/2006);
- Правилник о ближим условима и начину остваривања исхране деце у предшколској установи ("Службени гласник РС", број 39/18);
- Правилник о мерилима за утврђивање економске цене програма васпитања и образовања у предшколским установама ("Службени гласник РС", број 87/2021);
- Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности предшколске установе ("Службени гласник РС" Просветни гласник број 1/19, 16/22 и 6/23);
- Правилник о ближим условима за утврђивање приоритета за упис деце у предшколску установу ("Службени гласник РС" број 44/11);
- Правилник о критеријумима за утврђивање мањег односно већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу ("Службени гласник РС", број 44/11);
- Правилник о ближим условима за остваривање припремног предшколског програма ("Просветни гласник РС", број 5/12);
- Стручно упутство о организовању припремног предшколског програма, број 610-00-315/2006-02 од 18.04.2006. године.

1. 2 Извор података

Приликом израде Елабората Одлуке о мрежи јавних предшколских установа коришћени су подаци и документација: Предшколске установе "Милица Ножица" Ваљево, надлежних одељења Градске управе, Регионалне привредне коморе, Републичког завода за статистику, Пописа становништва 2022. године и других институција, организација и извора.

1. 3 Критеријуми и принципи акта о мрежи јавних предшколских установа

Мрежа јавних предшколских установа треба да обезбеди :

- једнако право и доступност свих облика предшколског васпитања и образовања, без дискриминације и сегрегације по било ком основу, оптимално коришћење расположивих ресурса у установи и локалној заједници, у складу са географским, демографским, културним, економским, еколошком и другим карактеристикама дате локалне средине.

- потпуни обухват деце одговарајућег узраста за похађање обавезног програма припреме детета пред полазак у школу, односно припремни предшколски програм који траје најмање девет месеци,

- најмање једна јавна предшколска установа у граду

- целисходно формирање васпитних група, у складу са законом

- исказане потребе породица за програмима предшколског васпитања и образовања, у различитом трајању (у целодневном, полудневном и вишедневном трајању) и другим облицима рада и услуга,

- уважавање специфичности локалне традиције, национално мешовитих подручја и подручја насељених националним мањинама, као и њиховог Уставом загарантованог права на предшколско васпитање и образовање на језику националне мањине.

2. Профил јединице локалне самоуправе (ЈЛС)

2. 1 Географски подаци

Град Ваљево се налази у Западној Србији у горњем делу слива реке Колубаре у котлини окруженој венцем ваљевских планина (Медведник, Јабланик, Повлен, Маљен и Суворор). Административни је центар Колубарског управног округа, коме припадају и општине Мионица, Љиг, Лајковац, Уб и Осечина. Налази се на 44°С 16' северне географске ширине и 19°С 53' источне географске дужине, на просечној надморској висини од 185 m. Површина територије Града Ваљева је 905 km², а површина Колубарског управног округа је 2.474 km². Град Ваљево се граничи на северу са општинама Уб и Коцељева, на западу са Осечином, на југу са Косјерићем и на истоку са Мионицом и Лајковцем.

Град Ваљево има 78 насеља, 2 градска и 76 приградских. Просечна величина насеља је 11,6 km². У Колубарском управном округу има укупно 218 насеља, 7 градских и 211 сеоских. Просечна величина насеља је 13,3 km².

Територија је неправилног ромбоидног облика коју од запада ка истоку пресеца долина реке Колубаре. Северно од ове долине територија је брежуљкаста и заталасана, док је на југу рељеф знатније издигнут чинећи терасасте форме северне подгорине ланца ваљевских планина који се протеже у дужини од око 75 km, у облику потковице око Ваљева и средње су висине од 1.100 - 1.350 m надморске висине. Венац ваљевских планина припада динарским планинама и прве су планине од Панонске низије према црногорским планинама и Јадранском мору. Веома су богате правим планинским речицама живописног тока, кањонског типа, као и изворима хладне воде. Највиши врх у венцу је Мали Повлен са надморском висином од 1.347 m, а уједно је и највиши врх северозападне Србије.

Географски положај је веома повољан, удаљеност од Београда је 92 km, Шапца 66,4 km, Новог Сада 161 km, близина Ибарске магистрале и ауто - пута Е 763 Милош Велики, као и ауто-пута Е 70 Београд - Загреб, односно Београд - Ниш 90 km (*Стратегија руралног развоја Ваљева 2012.-2022.*).

2. 2 Демографски подаци

По последњем попису из 2022. године, подручје које покрива град Ваљево има 82.169 становника, стопа наталитета је 8.). Наиме, у градском насељу и приградској зони 1948. године је живело око 32% становништва Града, 1971. године око 55%, а 2022. године 66%. Упоредјујући 1948. годину, када је удео руралног становништва био 77%, данас имамо ситуацију да је тај удео 34% од укупног броја становника. Процена је да је број становника коју покрива територија града Ваљева 80.889 становника (2024. година), од тога 53,6% су

жене, а 46,4% су мушкараци. Просечна старост становника је 45 година (Табела број 1).

Табела број 1. Упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991, 2002, 2011 и 2022. године:

Регион	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.	2022.
Град/опш.									
Колубарска област	192.572	201.411	202.630	202.990	205.094	200.560	192.204	174.513	154.497
Градска	22.283	28.471	37.395	50.778	63.125	73.404	76.047	73.558	70.720
Остала	170.289	172.940	165.235	152.212	141.969	127.156	116.157	100.955	83.777
Ваљево	70.459	76.104	81.173	88.267	95.449	98.226	96.761	90.312	82.169
Градска	15.869	21.208	28.519	39.850	50.286	59.146	61.270	59.073	56.145
Остало	54.590	54.896	52.654	48.417	45.163	39.080	35.491	31.239	26.024

Извор: Републички завод за статистику (РЗС)

2. 3 Основни подаци о граду Ваљевоу, становништву, старосним групама и полу

Ваљево последњу деценију нису заобиле промене у старосној и полној структури, као и већем делу Републике Србије. Повећан је број старих лица, у односу на број младих, првенствено у сеоским насељима. Овај тренд доводи до појаве великог броја, тзв. старачких домаћинстава и одумирања појединих села. Просечна старост становништва на територији града Ваљева је 45 године. (Табела број 2).

Табела број 2. Основни подаци о граду Ваљевоу

Површина (км ²) ¹	905	
Број насеља ²	78	
Становништво — процена средином године ³	80.889	(2024)
Густина насељености (број становника/км ²) ³	89	(2024)
Стопа живорођених ³	8	(2024)
Стопа умрлих ³	18	(2024)

Стопа природног прираштаја ³	-10	(2024)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година) ³	75	(2024)
Просечна старост (у годинама) ³	45	(2024)
Индекс старења (60+ год. / 0–19 год.) ³	172	(2024)
Просечан број чланова домаћинства ⁴	2,51	(2022)

Извор:

- 1 Републички геодетски завод
- 2 Територијални регистар, РЗС
- 3 Витална статистика, РЗС
- 4 Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Процентуални удео становништва предшколског и школског узраста, у односу на укупан број становника је мањи, док је проценат учешћа радно способног становништва исти у односу на раније године, с тим што је у апсолутном износу тај број мањи (Табела број 3).

Табела број 3. Становништво према старосним групама и полу 2023.- 2024

	2023		2024	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	2521	2575	2459	22539
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	2901	3124	2893	3097
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	1499	1542	1469	1571
Деца старости 0–17 година	6516	6856	6447	6833
Број младих (15–29 година)	5753	6158	5684	6118
Радни контингент становништва (15–64 година)	25981	25650	25598	25304
Укупан број становника	41993	39635	41626	39263
УКУПАН БРОЈ СТАНОВНИКА ПО ГОДИНАМА	81628	80889		

Извор: Витална статистика, РЗС.

Полна структура становништва је незнатно на страни жена (51,46%), у свим старосним групама, осим у категоријама најмлађег становништва (0-17 година), где је тај однос на страни мушкараца (51.45%).

Просечна старост становника се повећала, што указује на побољшање квалитета живота и здравствене заштите становништва, али и на смањење броја рођених.

Према подацима Виталне статистике, стопа природног прираштаја је -8% у 2024. години. Смањење броја становника у насељеним местима која гравитирају граду, уз негативни природни прираштај, одражава се на стабилност функционисања и рада основних школа и у насељеним местима и у самом граду. Забрињава податак да је већи проценат старијих од 65 (24%) година, од млађих од 17 година (16%).

2. 4 Показатељи природног кретања

Природно кретање становништва за 2022. годину приказано у номиналним показатељима (Табела број 4) и статистички показатељи природног кретања становништва посматрано на 1000 становника у 2022. години (Табела број 5).

Табела број 4. Природно кретање становништва, 2022. година

Регион Област Град	Број становника попис	Рођени		Умрли				Перинатална смртност ¹⁾	Природни прираштај	
				укупно	умрла одојчад		умрли насилном смрћу			
		живо-рођени	мртво-рођени		свега	0-6 дана	свега			само-убиства
Колубарска област	154.890	1353	5	2760	7	6	74	25	11	-1407
Ваљево	82.169	758	1	1500	4	4	33	13	8	-742

Извор: РЗС

Табела број 5. Показатељи природног кретања становништва, 2022. попис

Регион Област Град	На 1000 становника			Просечна старост мајке при рођењу детета	Просечна старост умрлог лица	Умрла одојчад на 1000 живо-рођених	Само-убиства на 100000 становника	Очекивана дужина живота, 2017. ¹⁾²⁾	
	живо-рођени	умрли	природни прираштај					мушко	женско
Колубарска област	8,3	15,9	-7,6	29,3	75,5	8,8	8,1	73,1	78,0
Ваљево	8,1	17,6	-9,5	30,2	75,4	6,1	7,4	72,8	77,7

Извор: РЗС

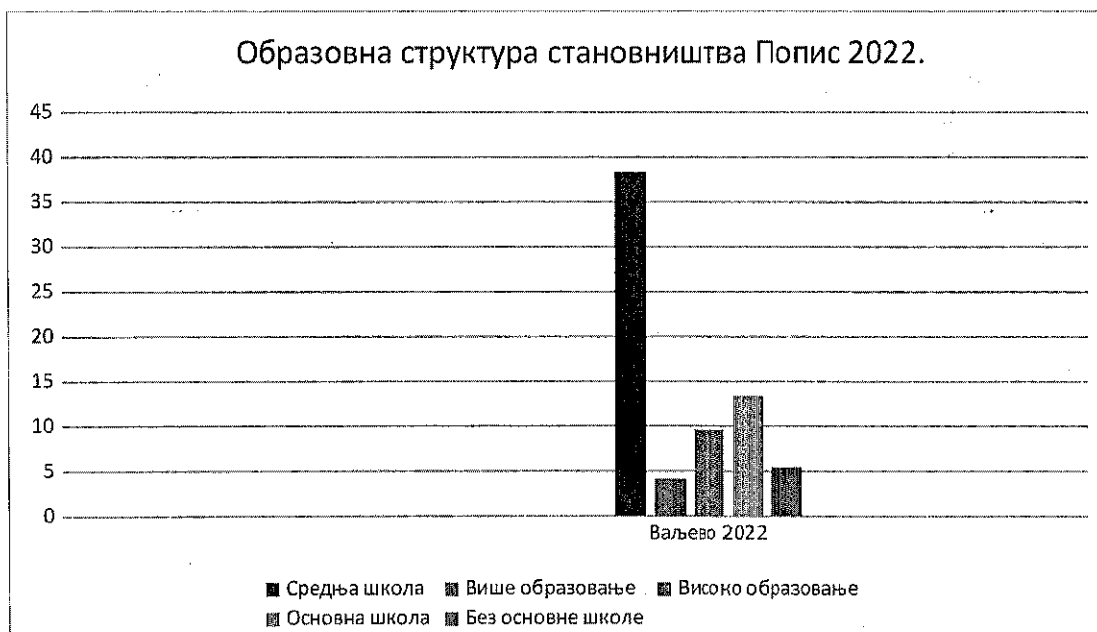
Посматрајући статистичке податке природног кретања становништва у 2022. години, они су у односу на Колубарски округ (КО), повољнији на територији града Ваљева.

2. 5 Образовна структура становништва према полу и стручној спреми, по Попису од 2022. године

Са завршеном средњом школом у Колубарском округу је 69.328 становника, више образовање стекло је 6.296 особа, високо 13.719. Посматрано према полу, број жена без школске спреме је скоро дупло већи у односу на број мушкараца, за 4.357.

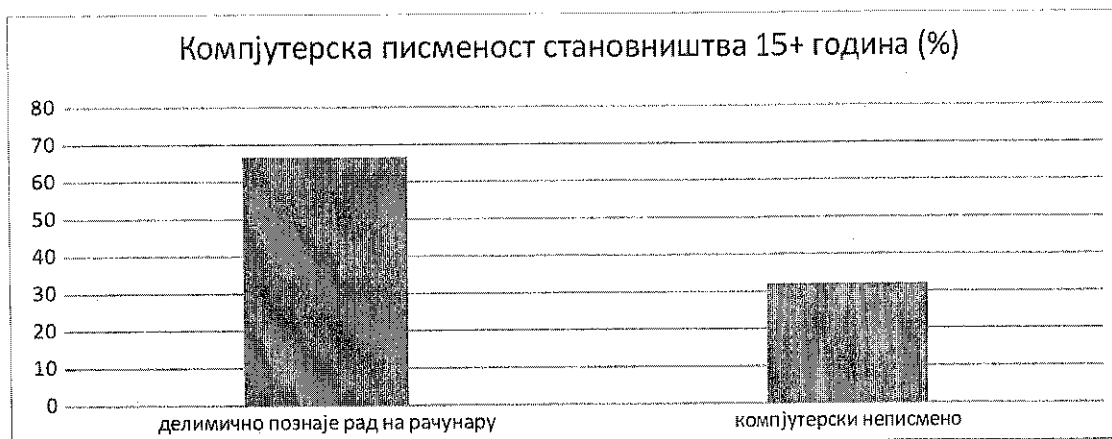
Само у Ваљево са незавршеном основном школом је 5.415 особа старијих од 15 година, само основну школу завршило је 13.368 становника, док је средњу школу завршило 38.338 особа. Више образовање стекло је 4.108, док је факултетску диплому стекло 9.566 грађана.

Резултати пописа су показали да у Колубарском округу има 1.107 неписмених грађана старијих од 10 година. Када се погледа старосна структура, највише неписмених је старости 65 и више година, њих је 599, неписмених узраста од 50 до 64 године је 203. Међу неписменима је и 51 особа старости између 10 и 19 година.

Од укупног броја неписмених, 825 су жене, а више од половине њих има 65 година и више. У Колубарском округу највећи број неписмених особа живи на

територији убске општине, њих 379, следи град Ваљево где је 320 неписмених, а најмање их је у Љигу 56.

По Попису из 2022. године, компјутерски писмених људи у Колубарском округу, (оних који користе основне рачунарске апликације, знају да претражују информације на Интернету и имају знања из области електронске комуникације), је 34,7%, нешто више од 32% делимично познаје рад на рачунару и исто толико је компјутерски неписмено. Посматрано према полу, статистички подаци показују да су жене (25.059) компјутерски писменије од мушкараца (21.210).

2. 6 Унутрашње миграције становништва

Комплексна друштвена појава која уз природни прираштај најнепосредније утиче на промену у демографском и економском потенцијалу подручја одсељавања односно досељавања.

Подаци од 2022. до 2024. године говоре да је било више одсељених него досељених становника у град Ваљево, док је током 2024. године било више досељавања становништва на територији града Ваљева.

У 2022. години: досељено 1200, одсељено 1243 лица, у 2023. години, досељено 1251, одсељено 1267 лица, у 2024. години досељено 1290 лица, одсељено 1213 лица.

2. 7 Стање привреде и перспектива економског развоја

Ваљевску привреду карактеришу пољопривредно-прехранбена производња, грађевинарство и графичка индустрија. Развијен је приватни сектор, који се састоји од малих и средњих предузећа и самосталних занатских и трговинских радњи. У привредном сектору у граду Ваљеву функционише 1.295 предузећа од којих су 4 велика, 11 средњих и остало су мала предузећа. У овим предузећима је запослено 12.159 радника. У граду послује 3.754 приватних предузетника, од чега је највећи број у области трговине 24.16% и прерађивачке индустрије 20.56%. У привредној структури доминантно место има прерађивачки сектор (339), затим следи трговина (325), грађевинарство (80) и стручне, научне, иновационе и техничке делатности (72). Основни локационо-развојни потенцијали/фактори од значаја за размештај индустрије на подручју града су: индустријска традиција, већ изграђени производни и инфраструктурни капацитети, природне погодности за развој пољопривредне производње као сировинске основе за развој прехранбене индустрије, присуство регионалних и

магистралних саобраћајница (путеви, железница), утврђене резерве неметала - кречњака, песка, каолина, техничког камена.

У пољопривредној грани најзаступљеније су воћарска и сточарска производња, као и прехрамбена технологија (производња сокова, џемова и пива). Пољопривредни потенцијали су велики и недовољно искоришћени.

Значајно је учешће производње, у оквиру које посебно место заузимају металопрерада, прехрамбена индустрија и прерада са развијеном пољопривредом и са значајним пољопривредним потенцијалима, затим текстилни сектор, графичка делатност, прерада дрвета, грађевинарство и производња неметала. Од осталих грана доминантни су саобраћај и складиштење. Производња је организована у малим, средњим и великим предузећима.

У граду постоје две привредне зоне. Једна од њих је ИЗ „Стефил“ која је у потпуности заузета и у којој своје капацитете има 10 предузећа, са преко 100 запослених, уз улагање од око 3 милиона евра. Друга привредна зона је у фази развоја.

Град сваке године издваја значајна средства за подизање туристичких потенцијала, а главну улогу има Туристичка организација Ваљево (ТОВ). Поред ње, значајна су издвајања за спровођење туристичких манифестација које пројектно град додељује удружењима грађана, како за спровођење активности у самом граду, тако и на сеоском подручју и Дивчибарама.

Приоритет града у будућности, су побољшање квалитета ваздуха, реконструкција и изградња комуналне и путне инфраструктуре, опремање земљишта за привредне зоне, измештање смећа на регионалну депонију, шумљавање и озелењавање градског земљишта, отварање професионалног позоришта, реконструкција и изградња спортских терена, како у оквиру школа, тако и нових, покретање иновационог стартап центра, итд

Циљ је да се што више суграђана запосли, да се број социјално угрожених грађана смањи, да се отвори више предузећа која ће запошљавати слабо запошљиве и маргинализоване групе, да потребе за људским ресурсима прати њихово образовање.

Број незапослених, који се води у Националној служби за запошљавање-Филијала Ваљево, је 2.574 лица, од тога је 57,5% жена. Позитивна кретања су последица директних страних инвестиција и субвенција које се додељују том приликом. Удео у позитивним кретањима имају и подстицајне мере које спроводи град Ваљево преко Локалног акционог плана запошљавања, улагањем у Индустијску зону као и оживљавање пословања предузећа „Крушик“, проширење капацитета „Горење“, „Вали“, „Аустротерм“, отварање нових немачких фабрика („Хансгрохе“, „Бизерба“), великих трговинских ланаца и тржног центра.

Незапосленост жена у Граду Ваљево израженија је од незапослености мушкараца. Од укупног броја незапослених на дан 30.06.2025. године, жене чине 57,50% од укупног броја незапослених лица.

Структура незапослених према полу, упоредни преглед 2021. - 2025. год.

		Град	Град	Град	Град
		Ваљево	Ваљево	Ваљево	Ваљево
		2021	2022	2023	2025
Незапослени - укупно		4.405	3.664	3.196	2.574
Незапослени - жене	број	2.619	2.136	1.863	1.480
	%	59,45	58,30	58,29	57,50
Незапослени - мушкарци	број	1.786	1.528	1.333	1.094
	%	40,55	41,70	41,71	42,50

Извор: НСЗ

Незапосленост жена у односу на мушкарце на евиденцији НСЗ Филијала Ваљево у периоду 2021. - 2025. година је, изражено у процентима, и даље је већа.

Дат је приказ броја незапослених по полу за период 2021.- 2025. година. Приметно је да је у свакој од година било више незапослених жена него мушкараца.

Нето зараде запослених 2015. – 2025. година, град Ваљево

* Преглед просечних зарада по запосленом по годинама од 2015 до 2025. по просечном средњем курсу НБС за сваку годину

2. 8 Локална традиција и установе културе, уметности и спорта

Ваљево је град историје и културе, али и град који окружује нетакнута природа. Град је оснивач осам установа културе: Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“, Међуопштински историјски архив „Ваљево“, Завод за заштиту споменика културе Народни музеј Ваљево, Центар за културу Ваљево, Модерна галерија „Ваљево“, Интернационални уметнички студио „Радован Трнавац Мића“ и Центар за неговање традиционалне културе „Абрашевић“. Ваљево је познато и као град споменика културе, археолошких локалитета. Посебно треба поменути ваљевске манастире - Црква брвнара у Миличиници, манастире Лелић, Ћелије, Јовања и Пустинја. У граду је активно преко 100 организације цивилног друштва, преко 90 спортских организација, а годишње се одвија велики број разноврсних културних, спортских, етнографских и забавних манифестација- Новогодишњи турнир у малом фудбалу, Летња баскет лига, Меморијална трка „Генерал Ђукић“, Светосавска атлетска трка, Јуниорски кошаркашки турнир, Меморијални шаховски турнир „Селимир Манојловић“, Меморијални рукометни турнир „Никола Јевремовић – Гужва“, Олимпијске сеоске игре Ваљево, Тешњарске вечери, Ваљевски Џез фест, Аброфест, Сусрети флаутиста „Тахир Куленовић“, Златни опанак, Међународни фестивал дечјег фолклора, Петровдански дани, Републичка смотре рецитатора, Десанкино михољско лето, Десанкини мајски разговори.

3. Предшколске установе

Предшколске установе су носиоци предшколског васпитања и образовања у граду. Поред обављања делатности предшколског васпитања и образовања обезбеђују и исхрану, негу, превентивно-здравствену заштиту и социјалну заштиту деце предшколског узраста, у складу са законом.

Јавна Предшколска установа односно основна школа која остварује предшколски програм, дужна је да упише свако дете ради похађања припремног предшколског програма, без обзира на пребивалиште родитеља. У припремни предшколски програм уписује се свако дете узраста од пет и по до шест и по година.

Родитељ, односно други законски заступник чије дете није обухваћено васпитно-образовним радом у предшколској установи, дужан је да упише дете старости од пет и по до шест и по година у предшколску установу, односно основну школу која остварује припремни предшколски програм, с тим да има право да изабере предшколску установу, односно основну школу. Приликом уписа деце приоритет за упис имају деца из осетљивих група, у складу са одредбама Правилника о ближим условима за утврђивање приоритета за упис деце у предшколску установу („Службени гласник РС“, бр. 44/11).

3. 1 Историјски осврт на развој предшколског васпитања и образовања у граду Ваљеву

ПУ „Милица Ножица“ је једина предшколска установа на територији града Ваљева. Основна делатност Установе је делатност предшколског васпитања и образовања. Установа обавља и делатности којом се обезбеђују исхрана и превентивно-здравствена заштита и социјална заштита деце предшколског узраста, у складу са законом. Поред основне делатности, Установа обавља и проширену делатност, на основу решења Министарства просвете и науке Републике Србије.

У мају 1945. године, у Дому „Др Миша Пантић“, основано је прво забавиште. Фебруара 1946. године у Ваљеву, отворено је прво Дечије обданиште, које је било смештено у згради у Ул. Др Мише Пантића 105. У другој половини 1948. године Управа Крушика отворила је Дечије јасле, а затим је, у децембру исте године Градски народни одбор отворио Централне дечије јасле. Током фебруара 1952. године, интегрисане су Дечије јасле „Крушика“ и Централне дечије јасле. Године 1956. први пут су регистроване Дечије јасле и Дечије обданиште „Др Миша Пантић“. Октобра 1964. године Скупштина општине образује Установу за дневни боравак деце „Милица Ножица“. Установа је добила име по Милици Ножици, ученици Ваљевске гимназије, чланици СКОЈ-а, која је учествовала у НОБ-у од самог почетка и јуначки погинула 1944. године код Ужица, приликом продора Друге пролетерске дивизије у Србију.

Установа се даље развијала по следећој динамици:

- Јула 1965.године отвара се Дечији вртић „Звончић“ у центру града;
- Априла 1975.године отвара се Дечији вртић „Наша радост“ у МЗ „Нада Пурић“;
- Јануара 1979.године отвара се Дечији вртић „Бамби“ МЗ „Ослободиоци Ваљева“;
- Марта 1979.године отвара се Дечији вртић „Пчелица“ у МЗ „Крушик“;
- Новембра 1982.године отвара се Дечији вртић „Колибри“ у МЗ „Ново насеље“;
- Септембра 1982.године отвара се Дечији вртић „Хајди“ у МЗ;
- Септембра 1984.године отвара се Дечији вртић у Каменици и Бранковини;
- Од 1.јула 1984. после интеграције Центра за друштвену исхрану, одмор и рекреацију деце „Ваљево“ и РО Дечији вртић и јасле „Милица Ножица“ – Радна организација за друштвену бригу о деци „Милица Ножица“ делује као јединствена установа;
- На основу Закона о Установама од септембра 1991.године Радна организација се региструје у Установу за децу предшколског узраста „Милица Ножица“;
- Септембра 2006.године отвара се Дечији вртић „Бубамара“ МЗ „Брђани“;
- Септембра 2010.године у згради Дома „Др Михајло Ступар“ отворен Дечији вртић;
- У априлу 2012.године отвара се Објекат „Видра“;
- У априлу 2024. године отварају се у реконструисаном објекту ОШ „Милован Глишић“ два нова издвојена одељења: Објекат „Мали принц“ и Објекат „Палчица“;
- У децембру 2025. године завршен је новоизграђени објекат „Лане“, чиме је започела процедура добијања дозволе за рад издвојеног одељења.

Током свог постојања Установа „Милица Ножица“, забележила је многе успехе али и сусретала се са проблемима које је уз помоћ друштвене заједнице постепено решавала, ширећи обухват деце стално побољшавајући квалитет свих услуга: васпитно- образовног рада, исхране, неге, здравствене и социјалне заштите. Нарочито су добри резултати постигнути у остваривању четворочасовног програма за децу предшколског узраста, још пре него што је постао обавезан Законом.

На републичким и савезним смотрема деца Установе „Милица Ножица“ увек су била међу првима према постигнутим резултатима. За свој рад, стручност и успехе током година добила је многобројне награде и захвалнице- Септембарска награда Општине Ваљево (1974), Захвалница Црвеног крста за допринос и залагање (1992), Захвалница за подршку деци и омладини у избеглиштву (1997), Захвалница Центра ресора државне

безбедности (2000), Орден Светог Владике Николаја за чување и неговање српске традиције (2015) и многе друге.

У настојању да реши проблем око пребукираности обданишта од октобра 2001. године кренули су нови облици рада у поподневним часовима да би се омогућио већи обухват деце и адаптације просторија у вртићима Хајди, Колибри и Звончић.

Седиште Предшколске установе „Милица Ножица“ налази се у Ул. Владе Даниловића 9.

Вртић „Звончић“- Ул. Владе Даниловић 9, налази се у центру града и припада Месној заједници „Жикица Јовановић Шпанац“. Објекат је наменски саграђен и има двориште опремљено дечијим мобилијаром. У њему се реализује целодневни програм. Има 12 група са уписаних 278-оро деце.

Установа обавља делатност и у следећим издвојеним одељењима – објектима Предшколске установе:

Вртић „Хајди“- ул. Хајдук Вељкова бр. 19 налази се у центру града и припада Месној заједници „Жикица Јовановић Шпанац“. Објекат је наменски саграђен и има двориште опремљено дечијим мобилијаром. У њему се реализује целодневни програм, има 11 група са уписаних 253-оро деце. У објекту "Хајди" реализује се поподневни четворочасовни програм за једну групу.

Вртић „Бамби“- Насеље Ослободиоци Ваљева бб које припада истоименој Месној заједници. Објекат је наменски саграђен, и има двориште опремљено дечијим мобилијаром. У њему се реализује целодневни и поподневни четворочасовни програм, има 10 група са уписаних 252-оје деце. У објекту "Бамби" реализује се поподневни четворочасовни програм за једну групу.

Вртић „Колибри“- ул. Стевана Бороте бб и налази се у Месној заједници Ново насеље. Објекат је наменски саграђен, и има двориште опремљено дечијим мобилијаром. У њему се реализује целодневни и поподневни четворочасовни програм, има 12 група са уписаних 265-оро деце. У објекту "Колибри" реализује се поподневни четворочасовни програм за две групе.

Вртић „Наша Радост“- Насеље Миливоја Бјелице бб које се налази у Месној заједници „Нада Пурић“. Објекат је наменски саграђен и има двориште опремљено дечијим мобилијаром. У њему се реализује целодневни програм, има 8 група са уписаних 202-је деце.

Вртић „Пчелица“- Насеље Пети Пук бб и припада месној заједници „Крушик“. Објекат је наменски саграђен и у њему се реализује целодневни и поподневни четворочасовни програм, има 9 група са уписаних 227-оро деце. У објекту "Пчелица" реализује се поподневни четворочасовни програм за две групе.

Вртић „Бубамара“- ул. Подгорска бб и припада Месној заједници „Брђани“. Објекат је наменски саграђен и има двориште опремљено дечијим

мобилицаром. У њему се реализује целодневни и поподневни четворочасовни програм, има 6 група са уписаних 146-оро деце. У објекту "Бубамара" реализује се поподневни четворочасовни програм за две групе.

Вртић „Др Михајло Ступар“- ул. Синђелићева бр. 50 припада Месној заједници „Нада Пурић“. Објекат је адаптиран за потребе предшколске установе и има двориште. У њему се реализује целодневни програм, има 8 група са уписаних 147-оро деце.

Вртић „Видра“- ул. Суворовска бб припада Месној заједници „Градац“. Објекат је наменски саграђен и у њему се реализује целодневни и поподневни четворочасовни програм, има 18 група са уписаних 420-оро деце. У објекту "Видра" реализује се поподневни четворочасовни програм за две групе.

Вртић „Мали Принц“ - ул. Доктора Питовића бр.6 припада месној заједници „Брђани“. Настао је адаптацијом и пренаменом објекта старе школе који је прилагођен потребама Предшколске установе и сада представља модеран објекат за смештај деце. У објекту се реализује целодневни програм рада у 9 група са уписаних 235 деце. Двориште је заједничко са објектом "Палчица".

Вртић „Палчица“ – ул. Филипа Кљајића 1Б, месној заједници „Брђани“. Настао је адаптацијом и пренаменом објекта старе школе који је прилагођен потребама Предшколске установе и сада представља модеран објекат за смештај деце. У објекту се реализује целодневни облик васпитно образовног рада у 15 васпитних група са уписаних 347 деце. Објекат има пространо двориште прилагођено потребама функционисања вртића.

Вртић „Каменица“- Ваљевска Каменица бб. Објекат је наменски саграђен и у њему се реализује целодневни програм. Делатност обавља у две мешовите групе (једној јасленог узраста и једној васпитној) и једној групи деце од 5,5 година до поласка у школу са уписаних четрдесеттroje деце.

Вртић „Бранковина“- Бранковина бб. Објекат је наменски саграђен и у њему се реализује целодневни програм. Има две мешовите групе узраста 1-3 године и узраста 3-5,5 година и једну групу за децу у години пред полазак у основну школу, са уписаних четрдесетседморо деце.

Вртић „Лане“ - Насеље ослободиоци Ваљева бб, представља новоизграђени објекат који је повезан са постојећим објектом „Бамби“ и припада месној заједници „Ослободиоци Ваљева“. У објекту је планирана реализација целодневног програма у 11 група са обухватом од 240 деце Двориште је заједничко са објектом "Бамби".

3. 2 Приказ мреже јавних предшколских установа

Постојећа мрежа предшколских установа на територији града Ваљева утврђена је Одлуком о мрежи јавних предшколских установа на територији града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“, број 4/2019 и 5/2023). Овом

Одлуком утврђен је број и просторни распоред објеката који испуњавају услове за обављање делатности предшколског васпитања и образовања на територији града.

На територији града Ваљева, делатност предшколског васпитања и образовања обавља Предшколска установа „Милица Ножица“ у Ваљеву, ул. Владе Даниловића бр.9.

Мрежу предшколске установе чине:

- објекти у седишту и издвојеним одељењима Предшколске установе,
- објекти школа (матична школа и издвојена одељења школе),
- други простори који испуњавају услове за обављање припремног предшколског програма и
- објекти за делатност исхране деце.

Мрежу јавних предшколских установа чине:

а) објекти у седишту и издвојеним одељењима Предшколске установе:

Редн и број	Назив објекта	Година изградње	Површина објекта (м ²)	Површина дворишта (м ²)	Адреса
1.	„Звончић“	1963	931м ²	3718м ²	Ул. Владе Даниловића бр.9
2.	„Хајди“	1982	1.069м ²	2.514м ²	Ул Хајдук Вељкова бр. 19
3.	„Бамби“	1978	1.429м ²	5.250м ²	Нас.Ослоб.Ваљева бб
4.	„Колибри“	1983	1.069м ²	4.961м ²	Ул. Стевана Бороте бб
5.	„Наша радост“	1974	1.395м ²	9.400м ²	Нас. М. Бјелице бб
6.	„Пчелица“	1979	1.069м ²	1.700м ²	Пети Пук бб
7.	„Бубамара“	2006	697,21м ²	9.040м ²	Ул. Подгорска бб
8.	„Др М.Ступар“	/	467м ²	851м ²	Ул Синђелићева 50
9.	„Видра“	2013	2.691м ²	939м ²	Ул. Суворорска бб
10.	„Каменица“	1994	508м ²	2.051м ²	Ваљевска Каменица бб
11.	„Бранковина“	1994	508м ²	/	Бранковина бб
12.	„Мали принц“	2023	1.106,99 м ²	/	Ул.Доктора Питовића 6
13.	„Палчица“	2023	1.709,52 м ²	492м ²	Ул. Филипа Књајића бб
	УКУПНА ПОВРШИНА		14.649,72 м ²		

б) други прилагођени, привремено уступљени простори за обављање делатности припремног предшколског програма и васпитно-образовног рада са

децом на дужем болничком лечењу:

Ред број	Назив објекта	Седиште и адреса	Издвојено одељење	Површи на у м ²	Укупна површина
1.	Прва основна школа	Ваљево	Златарић	20м ²	20м ²
2.	ОШ "Сестре Илић"	Ваљево	/	35м ²	35м ²
3.	ОШ "Нада Пурић"	Ваљево	/	35м ²	35м ²
4.	ОШ "Владика Николај Велимировић"	Ваљево	Пауне Белошевац	42 м ² 36м ²	78м ²
5.	ОШ "Стеван Филиповић"	Дивци	Рабровица В.Лозница	35м ² 15м ² 30м ²	80м ²
6.	ОШ "Свети Сава"	Попучке		48м ²	48м ²
7.	Објекат некадашње МЗ Ставе	Ставе	/	25м ²	25м ²
8.	ОШ "Илија Бирчанин"		Причевић	15м ²	15м ²
9.	ОШ "Драгољуб Илић"	Драчић	Жабари Пријездић	30м ² 35м ² 20м ²	85м ²
10.	ОШ "Здравко Јовановић"	Поћута	Стубо	20м ² 15м ²	35м ²
11.	ОШ "Прота Матеја Ненадовић"	Бранковина	Јошева Бабина Лука Гола Глава	30м ² 20м ² 16м ²	66м ²
12.	ОШ "Милован Глишић"	Ваљевска Каменица	Буковица	15м ²	15м ²
13.	Удружење "Анђели чувари"	Ваљево, ул. Карађорђева бр.35		108,43м ²	108,43м ²
14.	Здравствени центар Ваљево	Ваљево		30м ²	30м ²

	Укупна површина		675,43м ²	675,43м ²
--	-----------------	--	----------------------	----------------------

в) Објекти за припрему хране, прихватне и сопствене кухиње:

1. Централна кухиња ,
2. Прихватне кухиње у објектима,
3. Сопствене кухиње у објектима:

Редни број	Назив објекта	Површина објекта (м ²)	Адреса
1.	"Централна кухиња"	992 м ²	Ваљево, Нас. М. Бјелице бб
2.	"Звончић" (прихватна)	36 м ²	Ул. Владе Даниловића бр.9
3.	"Хајди" (прихватна)	64 м ²	Ул Хајдук Вељкова бр. 19
4.	"Бамби" (прихватна)	42 м ²	Нас.Ослоб.Ваљева бб
5.	"Колибри" (прихватна)	64 м ²	Ул. Стевана Бороте бб
6.	"Наша радост" (прихватна)	60 м ²	Нас. М. Бјелице бб
7.	"Пчелица" (прихватна)	35 м ²	Пети Пук бб
8.	"Бубамара" (прихватна)	33 м ²	Ул. Подгорска бб
9.	«Др Михаило Ступар» (прихватна)	18,5 м ²	Ул Синђелићева 50
10.	«Видра» (прихватна)	50 м ²	Ул. Суворорска бб
11.	«Бранковина» (сопствена к.)	24 м ²	Бранковина
12.	«В. Каменица» (сопствена к.)	24 м ²	Ваљевска Каменица
13.	„Мали принц“ (прихватна)	16,92 м ²	Ул. Доктора Питовића 6
14.	„Палчица“ (прихватна)	23,27 м ²	Ул. Филипа Кљајића бб
	УКУПНА ПОВРШИНА	1.482,69 м ²	

3. 2. 1 Објекти у седишту и издвојеним одељењима Предшколске установе

Предшколска установа обавља делатност предшколског васпитања и образовања деце узраста од 6 месеци до поласка у основну школу у седишту и издвојеним одељењима, наменски грађеним објектима за наведену делатност.

Табела 7. Објекти у седишту и издвојеним одељењима Предшколске установе

Редни број	Назив објекта	Година изградње	Површина објекта (м ²)	Површина дворишта (м ²)	Адреса
1.	"Звончић"	1963	931м ²	3718м ²	Ул. Владе Даниловића бр.9
2.	"Хајди"	1982	1.069м ²	2.514м ²	Ул Хајдук Вељкова бр. 19
3.	"Бамби"	1978	1.429м ²	3636м ²	Нас.Ослоб.Ваљева бб
4.	"Колибри"	1983	1.069м ²	4.961м ²	Ул. Стевана Бороте бб
5.	"Наша радост"	1974	1.395м ²	9.400м ²	Нас. М. Бјелице бб
6.	"Пчелица"	1979	1.069м ²	1.700м ²	Пети Пук бб
7.	"Бубамара"	2006	697,21м ²	9.040м ²	Ул. Подгорска бб
8.	"Др М. Ступар"	/	467м ²	851м ²	Ул Синђелићева 50
9.	"Видра"	2013	2.691м ²	939м ²	Ул. Суворовска бб
10.	"Каменица"	1994	508м ²	2.051м ²	Ваљевска Каменица бб
11.	"Бранковина"	1994	508м ²	/	Бранковина бб
12.	"Мали Принц"	2023	1.106,99 м ²	492 м ²	Ул. Др Питовића 6
13.	"Палчица"	2023	1.709,52 м ²	4365 м ²	Ул. Филипа Кљајића бр. 1Б
14.	"Лане"	2025	1393,60 м ²	/	Насеље ослободиоци Ваљева бб
	УКУПНА ПОВРШИНА		16.043,32 м ²		

Предшколска установа "Милица Ножица" има укупно 14 објеката, од тога су 2 на сеоском подручју. Укупна површина објеката је 16.043,32 м² од тога у граду 15,027,32 м², а на сеоском подручју 1.016 м².

Сви објекти из претходне табеле су наменски грађени за обављање предшколске делатности, осим објекта "Др Михаило Ступар" који је прилагођен и уступљен на коришћење Предшколској установи. У овим објектима се реализује целодневни програм предшколског васпитања и образовања, четворочасовни припремни предшколски програм и сви повремени облици рада (радионице, страни језик, веронаука, плесна школа, фолклор и др...). Радно време свих вртића је у целодневном трајању од 06 до 16 часова, а у вртићима у којима се обавља припремни предшколски програм у четворочасовном трајању радно време је од 15:30 до 19:30 часова.

3. 2. 2 Други прилагођени, привремено уступљени простори за обављање делатности припремног предшколског програма (ППП) и васпитно-образовног рада са децом на дужем болничком лечењу

Предшколска установа на основу Стручног упутства о организовању припремног предшколског програма обавља припремни предшколски програм у трајању од 4 сата у васпитним групама за најмање петоро деце.

Преглед из Табеле 8. се односи на прилагођен и привремено уступљен простор за рад са децом кроз организовање припремног предшколског програма у трајању од 4 сата, полудневног васпитно-образовног рада у трајању од 6 сати и васпитно-образовни рад са децом на дужем болничком лечењу.

Табела 8. Други прилагођени, привремено уступљени простори Предшколске установе

Ред број	Назив објекта	Седиште и адреса	Издвојено одељење	Површина у м ²	Укупна површина
1.	Прва основна школа	Ваљево	Златарић	20м ²	20м ²
2.	ОШ "Сестре Илић"	Ваљево	/	35м ²	35м ²
3.	ОШ "Нада Пурић"	Ваљево	/	35м ²	35м ²
4.	ОШ "Владика Николај Велимировић"	Ваљево	Пауне Белошевац	42 м ² 36м ²	78м ²
5.	ОШ "Стеван Филиповић"	Дивци	Рабровица В.Лозница Кланица	35м ² 15м ² 30м ²	80м ²
6.	ОШ "Свети Сава"	Попучке		48м ²	48м ²
7.	Објекат некадашње МЗ "Ставе"	Ставе		25 м ²	25 м ²
8.	ОШ "Илија Бирчанин"	Ставе	Причевић	15м ²	15м ²
9.	ОШ "Драгољуб Илић"	Драчић		30м ²	

			Жабари Пријездић	35м ² 20м ²	85м ²
10.	ОШ "Здравко Јовановић"	Поћута	Стубо	20м ² 15м ²	35м ²
11.	ОШ "Прота Матеја Ненадовић"	Бранковина	Јошева Бабина Лука Гола Глава	30м ² 20м ² 16м ²	66м ²
12.	ОШ "Милован Глишић"	Ваљевска Каменица	Буковица	15м ²	15м ²
13.	Општа болница	Ваљево		30м ²	30м ²
	Укупна површина			567м ²	567м ²

Анализом података из Табеле 8. констатује се да Предшколска установа обавља припремни предшколски програм у јавним основним школама и њиховим издвојеним одељењима у 7 објеката матичних основних школа, (од тога 2 у граду и 5 у селима) и 14 простора издвојених одељења матичних школа. Предшколска установа обавља васпитно-образовни рад са децом на дужем болничком лечењу у простору Опште болнице Ваљево.

Јединица локалне самоуправе води евиденцију и обавештава Предшколску установу која остварује припремни предшколски програм и родитеља о деци која су стасала за похађање припремног предшколског програма, а родитељ је дужан да упише своје дете ради похађања овог програма. Због наведене законске обавезе Предшколска установа је организовала обављање припремног предшколског програма у наведеним просторима.

3. 2. 3 Објекти за припрему хране, прихватне и сопствене кухиње

Предшколска установа поред делатности предшколског васпитања и образовања обавља и делатност којом се обезбеђује исхрана деце предшколског узраста у објектима за припрему хране – Централној кухињи, прихватним и сопственим кухињама.

Табела 9. – Објекти за припрему хране, прихватне и сопствене кухиње

Редни број	Назив објекта	Површина објекта (м ²)	Адреса
1.	"Централна кухиња"	992 м ²	Ваљево, Нас. М. Бјелице бб
2.	"Звончић" (дистрибутивна)	36 м ²	Ул. Владе Даниловића бр.9

3.	"Хајди" (дистрибутивна)	64 м ²	Ул Х.ајдук Вељкова бр. 19
4.	"Бамби" (дистрибутивна)	42 м ²	Нас.Ослоб.Ваљева бб
5.	"Колибри" (дистрибутивна)	64 м ²	Ул. Стевана Бороте бб
6.	"Наша радост" (дистрибутивна)	60 м ²	Нас. М. Бјелице бб
7.	"Пчелица" (дистрибутивна)	35 м ²	Пети Пук бб
8.	"Бубамара" (дистрибутивна)	33 м ²	Ул. Подгорска бб
9.	«Др Михаило Ступар» (дистрибутивна)	18,5 м ²	Ул Синђелићева 50
10.	«Видра» (дистрибутивна)	50 м ²	Ул. Суворовска бб
11.	«Бранковина» (сопствена к.)	24 м ²	Бранковина
12.	«В. Каменица» (сопствена к.)	24 м ²	Ваљевска Каменица
13.	„Мали Принц“ (дистрибутивна)	16,92 м ²	Ул. Др Питовића бр. 6
14.	„Палчица“ (дистрибутивна)	23,27 м ²	Ул. Филипа Кљајића бр. 1Б
15.	„Лане“ (дистрибутивна)	37,88 м ²	Насеље ослободиоци Ваљева бб
	УКУПНА ПОВРШИНА	1.520,57 м ²	

Предшколска установа организује припрему хране у објекту Централне кухиње за објекте на градском подручју, док два објекта на сеоском подручју имају сопствене кухиње. Дистрибуција хране се врши преко дванаест прихватних кухиња које су смештене у објектима Установе на градском подручју. Укупан број оброка који су припремљени у Установи у 2024/2025 години је 1.988.764. У складу са "НАССР" планом спроводе се радни и хигијенски поступци који су неопходни за здравствену безбедност хране. У протеклом периоду набављена је нова опрема за производњу и транспорт хране чиме је знатно повећан капацитет за производњу хране и знатно побољшана безбедност производа.

Решењем Министарства просвете и науке број 610-00-888/2011-07 од 17.04.2012. године верификована је проширена делатност за производњу и

послуживање хране за трећа лица. Средства остварена од ове делатности користе се за побољшање услова рада.

3. 3 Број деце уписане у јавну предшколску установу

Потребе породице за збрињавањем деце у целодневном боравку, већ годинама уназад, превазилазе смештајне капацитете Установе. У мају месецу 2024. године евидентирано је 797 пријава за смештај деце. На основу броја захтева за пријем и анализе уочено је да је највећа потреба породица за смештај деце исказана за следеће вртиће: "Видра" (113), "Звончић" (109) и "Бамби" (100). Такође, поднет је велики број пријава и за друге објекте: "Хајди" (59), „Колибри" (88), „Бубамара" (40), „Наша радост" (68) "Пчелица" (84), „Др. Михаило Ступар" (16), „Мали Принц" (51), „Палчица" (54), „Каменица" (11) и „Бранковина" (4).

Табела 10. – Број поднетих, решених и нерешених захтева за пријем деце од 2019/2020. до 2024/2025. радне године

Година	Број поднетих захтева	Број решених захтева	Број нерешених захтева
2019/2020	730	422	308
2020/2021	648	404	244
2021/2022	798	396	402
2022/2023	946	429	517
2023/2024	969	384	585
2024/2025	797	797	0
Укупно	4.888	2,832	2.056

На основу података из претходне табеле може се закључити следеће: број поднетих захтева је био највећи 2023/2024. године – 969. У посматраном периоду највећи проценат решених захтева је био 2024/2025. године када је решено 100% поднетих захтева, док је најмање решених захтева 39,63% било 2023/2024. године.

3. 3. 1 Подршка деци из осетљивих друштвених група

Деци из осетљивих друштвених група која су уписана у Предшколску установу а којој је потребна додатна подршка у васпитању и образовању обезбеђује се пружање додатне, образовне, здравствене и социјалне подршке.

Приликом уписа деце у Предшколску установу приоритет за упис имају деца из осетљивих група (деца са инвалидитетом и сметњама у развоју, деца која показују емоционалне проблеме или проблеме у понашању и учењу, деца чији проблеми произилазе примарно из социо-економских разлога, посебно ромска деца, деца из сиромашних слојева друштва и из породица с ниским образовним нивоом, деца жртве насиља у породици, деца из сеоских средина).

У радној 2024/2025. години укупан број деце из осетљивих група у Установи је био 898 од којих највећу подгрупу чине деца чији родитељи не плаћају трошкове боравка (356), следе из сеоског подручја (210), деца из непотпуних породица (183) и деца са сметњама у развоју и инвалидитетом (92).

Табела 11. - Приказ броја деце из осетљивих група по објектима Установе у радној 2024/2025 години

О Б Ј Е К А Т	Деца са сме-тњама у развоју и инвалидитетом	Деца кор. новч. соц. помоћи	Деца без роди-тељ-ског стара-ња	Деца чији родитељи не плаћају трошк.боравка	Деца из непотпуних породица	Деца која похађају прогр. на нематерњем језику	Ромска деца	Деца са сеоског подручја	укупно
"Звончић"	14	1	/	37	25		5	14	*96
"Хајди"	10	/	/	26	22		2	19	*79
"Бамби"	16	1	/	41	19		4	5	*86
"Колибри"	10	2	2	47	18		2	12	*93
"Наша радост"	5	/	/	31	17		1	14	*68
Пчелица"	11	1	/	50	14		6	16	*98
"Бубамара"	4	/	/	18	8		-	4	*34
"Др М. Стулар"	/	/	1	5	2		1	-	*9
"Видра"	7	/	1	48	30	1	-	12	*99
"Каменица"	/	/	6	14	5		7	43	*75
"Бранковина"	2	/	2	2	1		4	46	*57
"Мали принц"	9	/	/	15	9		-	9	*42
"Палчица"	4	1	/	22	13		6	16	*62
Укупно:	92	6	12	356	183	1	38	210	898

Од укупно уписане деце 80% су деца чија су оба родитеља запослена. Остатак чине деца са једним запосленим родитељем, а веома мали број су деца чији родитељи не раде.

3. 3. 2 Број уписане деце у целодневном боравку према капацитету Предшколске установе

Предшколска установа располаже смештајним капацитетима од 1669 места за упис деце у целодневни боравак, што ће се са почетком рада новог објекта увећати за још 240 места.

Табела 12. - Приказ капацитета и броја уписане деце у целодневном боравку у 2019/2020. и 2024/2025. радној години

Ред Бр.	Назив вртића	Капацитети према броју деце			
		Пројектовани	Број уписане деце 2019/2020	Пројектовани	Број уписане деце 2024/2025
1.	"Звончић"	181	299	260	257
2.	"Хајди"	151	252	284	295
3.	"Бамби"	218	263	260	270
4.	"Колибри"	151	283	294	307
5.	"Наша радост"	151	198	226	227
6.	"Пчелица"	143	225	263	266
7.	"Бубамара"	136	149	147	148
8.	"Др М. Ступар"	128	155	144	134
9.	"Видра"	350	433	441	460
10.	"Каменица"	30	19	52	43
11.	"Бранковина"	30	24	52	47
12.	"Мали принц"	-	-	204	194
13.	"Палчица"	-	-	353	329
14.	"Лане"	-	-	-	-
	УКУПНО:	1.669	2300	2.980	2977

Према подацима из ове табеле констатује се да је у 2019/2020. радној години уписано 631 дете више од пројектованог капацитета Установе.

У Табели 13 приказан је број уписане деце по узрастима од 0 до 3 године, од 3 године до поласка у припремни предшколски програм, број деце која похађају припремни предшколски програм у периоду од 2019/2020. до 2024/2025. радне године.

Табела 13. – Број уписане деце у периоду од 2019/2020. до 2024/2025. радне године

Радна година	Број уписане деце узраста од 0-3 год.	Број уписане деце узраста од 3 год. до поласка у ППП	Број уписане деце која похађају ППП	Укупан број уписане деце
2019/2020	593	1299	714	2606
2020/2021	536	1262	799	2597
2021/2022	490	1245	787	2522
2022/2023	554	1258	862	2674
2023/2024	576	1220	887	2683
2024/2025	886	1561	740	3187

Просечан број укупно уписане деце у ПУ "Милица Ножица" у периоду 2019/2020. до 2024/2025. године, износи 2712. У радној 2024/2025. години уписано је укупно 3187-оро деце, што је за 581 дете више у односу на 2019/2020. годину. На основу приказаних података, може се закључити да се број деце која су уписана из године у годину повећава.

4. План развоја мреже јавних предшколских установа

Мисија друштвене бриге о деци предшколског узраста и предшколског васпитања и образовања у локалној заједници је стварање услова за добробит деце од рођења до поласка у школу, подржавање њиховог развоја, васпитања и социјализације и стварање услова за рано учење, зависно од потреба породица и деце. План излази у сусрет потребама породица и деце на територији града и ствара предвидивост за финансирање и одржавање установа.

У циљу стварања савремених услова за боравак деце и запослених, из буџета града су континуирано издвајана средства за инвестиционо и текуће одржавање и набавку опреме. Установа је у довољној мери опремљена инвентаром у односу на стварне потребе и норматив.

5. Закључак

План развоја мреже јавних предшколских установа на територији града Ваљева у наредних пет година (за период од радне 2025/2026. до 2029/2030. године). Полазећи од анализе постојећег стања, броја предшколских установа на територији града, као и потреба града за предшколским установама, план Развоја мреже огледа се у следећим закључцима:

1. Поштујући Закон о основама система образовања и васпитања, Закон о предшколском васпитању и образовању и критеријуме из Уредбе о критеријумима за доношење акта о мрежи јавних предшколских установа и акта о мрежи јавних основних школа, мрежу јавних предшколских установа у периоду од радне 2025/2026. године закључно са радном 2029/2030. годином чини 14 наменски грађених објеката за боравак деце и остваривање делатности предшколског васпитања и образовања узраста од 6 месеци до поласка у основну школу, 21 другим прилагођеним, привремено уступљеним просторима за обављање делатности припремног предшколског програма (ППП), васпитно-образовног рада са децом на дужем болничком лечењу и објекти за припрему хране, прихватне и сопствене кухиње (подаци наведени у табелама бр.7,8 и 9).

2. Са новоизграђеним објектом "Лане" доћи ће до повећања смештајних капацитета установе за 240 места чиме ће, у наредном периоду, потребе породица за збрињавањем деце у целодневном боравку бити задовољене.

ПРЕДСЕДНИК

Комисије за израду нацрта акта
о мрежи јавних предшколских установа
на територији града Ваљева
Душица Јовановић

